

ACC. N:R M. 12032:1.

L. U. F. 81.

"Nатурläkaren Anders Hansson i Hallaryd" var, såvitt jag vet, i olikhet med "Åsumpågen" okänd i Nevishög.

Däremot fanns ännu på 1890-talet en c. 75-årig fru Hansson i Malmö, den s.k. lundakvinnan. Hon anlitades rätt mycket av personer, som ej tyckte om lasarettet, och hon trodde själv, att hon begrep någonting, vilket visst icke alltid var fallet.

År 1889 hade min far vid fall från ett stenkolslass i Malmö hamn slagit av ena lårbenshalsen. Han vände sig då på vänners inrådan omedelbart till henne. Hon ansåg, att benet var ur led, och "tog det rätt", som hon sade. Far kom hem men bättrade sig givetvis icke. Han sände efter ett par veckor bud efter henne, och hon kom ut och "tog benet rätt" - en för henne omöjlig sak. Benet läktes så gott det gick, men far kunde aldrig mer gå utan käpp och på senare tiden ej heller utan krycka.

Detta är endast ett exempel på fru Hansson läkekonst.

.oOo.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

*Luf.*  
81

/

ACC. N:R M. 12032:2.

L. U. F. 82.

Växtföljden.

Ordnad växtföljd torde vad mitt förra hemman, Nevishög 8, beträffar ha funnits ända sedan 1850-talet, då min farfars söner emellan sina tjänster på driftiga jordbruk i nejden skiftesvis arbetade i hemmet. De hade nämligen i dessa tjänster lärt rationellare jordbruksmetoder och därvid bl.a. infört potatisodling i större skala samt därigenom skaffat jordbruket högre inkomster. Därom berättade min far, och han tillade bl.a., att "på ett par år betalade vi all fars skuld". Den växtföljd, som därvid tillämpades, är emellertid okänd.

En av min far ganska omsorgsfullt gjord karta över den av honom åren 1871-1877 tillämpade växtföljden visar däremot, att denna hade följande ordning: 1) råg, 2) korn, 3) a. klöver 4) korn, 5) a. potatis  
b. ärter b. havre  
6) a. havre 7) helträda. Delarna a. och b. utgjorde vardera hälften av resp. skifte. Efter 7-års periodens genomgång bytte de plats på skiftet. Troligen fungerade denna växtföljd tills sockerbetsodlingen

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

*Luf. 82.*

ACC. N:R M. 12032:3.

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

började 1885. Man hade i allmänhet 7-skifte.

Med sockerbetsodlingens inträdande ändrades växtföljden. Man synes först ha haft en övergångstid, innefattande ordningen råg, sockerbetor, korn, havre, klöver, blandsäd och helträda. Därefter synes man under 1890-talet ha fastställt ordningen råg, rotfrukter, korn, klöver, havre, blandsäd och helträda (sedan 1900-talets början halvträda med grönfoderskörd). Under 1910-1920-talen övergick en del gårdar, särskilt sådana med mera god jord till: vete, sockerbetor, korn, klöver, vete, blandsäd och halvträda. En del större gårdar, såsom Torreberga m.fl., som hade stora ängar, hade under sockerbetsodlingens glanstid praktiskt taget 2-skifte med <sup>ena</sup> hälften av arealen besädd med sockerbetor och andra hälften med stråsäd. Ett och annat mera intensivt jordbruk hade 4-skifte med 1) vete, 2) sockerbetor, 3) korn och 4) a. klöver.  
b. grönfoder. Under och efter andra världskriget har emellertid särskilt fröodlingens utvidgning och nötkreaturens inskränkning i antal föranlett en tillfällig omläggning av växtföljden.

ACC. N:R M. 12032:4

LUNDS UNIV.  
FOLKMINNES-  
ARKIV

Före min tid fanns det, enligt vad min far talade om, ett och annat jordbruk med mer än en växtföljd. Växtföljderna avpassades efter jordarnas olika bärkraft. Själv känner jag endast ett sådant - och detta var säkerligen endast individuellt - nämligen Sven Bengtssons i Djurslöv på 1910-talet. Sven Bengtsson hade på sina c. 24 tunnland ett 5-skifte närmast gården och ett 9-skifte något längre bort. Men dessas växtföljder känner jag inte till. De torde med sitt sönderstyckande av jordarealen ej heller ha varit <sup>lä</sup>representativa för bygden.

Odling av foderrotfrukter förekom på mitt hemman redan på 1870-talet, ehuru i mycket ringa omfattning och då huvudsakligen av morötter till hästarna och tämligen oförädlade foderbetor till korna. Man hade under denna strävsamma tid ej råd att odla foderrotfrukter i större omfattning, enär de icke ansågos att ge tillräckligt utbyte i penningar. Under sockerbetsodlingen började med 1900-talets ingång, särskilt efter uppmaning av dåvarande läraren på Hvilan agronomen, sedermera prof. Nils Hansson i Stockholm, en utvidgad odling

av rotfrukter. Denna tillbakaträngdes dock något av betmassan, som till största delen tillgodosåg nötkreaturens behov av saftigt vinterfoder.

Inom socknen odlades potatis endast till husbehov. Den hade då merändels sin plats i rotfruktsskiftet eller i brist på plats där i ett annat lämpligt skifte, ofta på halvträdan.

Helträda har knappast förekommit här under 1900-talet. Den ansågs nämligen obehövlig, sedan dess jordförbättrande effekt i huvudsak uppvägs av rotfruktsodlingens medverkan till jordens rensning från ogräs och växtföljdens förbättring.

En bestämd växtföljd har emellertid alltjämt fasthållits, även om den på grund av nytillkommande tidsförhållanden betydligt förändrats under årens lopp; detta icke minst under de allra sista åren till följd av ökad fröodling. Ty utan en åtminstone någorlunda ordnad växtföljd kan knappast en nödig omväxling av växtslagen nöjaktigt upprätthållas.

.oOo.